

Editor:

Hadrian Mateescu

Redactor:

Brândușa Zărnescu

Corectori:

Cristiana Ciarec

Evelin Ceciu / Corectura.ro

Tehnoredactor:

Mihaela Mănoiu

© 2022 Editura CUANTIC / Mara Distributions Services SRL pentru prezenta ediție

Toate drepturile rezervate

www.edituracuantic.ro

+4 0730-52.52.52

e-mail: comenzi@edituracuantic.rofacebook.com/edituracuantic**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României****HOSSU-LONGIN, VALENTIN****Monarhia românească** / Valentin Hossu-Longin ; pref. de Ovidiu Pecican. -

București : Cuantic, 2022

ISBN 978-606-95576-8-6

I. Pecican, Ovidiu (pref.)

94

Avertisment: Distribuirea, copierea sau piratarea conținutului acestei cărți sunt pedepsite de lege. Nicio parte nu poate fi reprodusă, copiată sau difuzată în orice mijloace (scris, video, foto etc.) fără acordul scris din partea editorului, exceptând citate scurte în limita a 100 de cuvinte sau recenzii. Toți cei care au scris sau au contribuit la această lucrare au respectat legea, au depus timp, pricepere și energie, astfel încât dumneavoastră să citiți, să împărtășiți cu ceilalți valorile și învățămintele din această carte, într-un mod asumat, legal și responsabil.

VALENTIN HOSSU-LONGIN

**MONARHIA
ROMÂNEASCĂ**

Prefață de Ovidiu Pecican

Cuprins

Prefață	vii
Capitolul I Monarhia la români	1
Capitolul II Principele Carol	7
Capitolul III „Ce face Vodă?”	13
Capitolul IV Comandant suprem al armatelor româno-ruse	20
Capitolul V Regele Carol I	26
Capitolul VI România Mică	32
Capitolul VII Război și neutralitate	38
Capitolul VIII În Primul Război Mondial	46
Capitolul IX Între victorie și capitulare	52
Capitolul X Epopoea Mărășești	58
Capitolul XI Întregirea	65
Capitolul XII Marele vis	71
Capitolul XIII Împrejurări grele	78
Capitolul XIV Coroană și lege	85
Capitolul XV Autoritatea Regelui	92

Capitolul XVI Regele Ferdinand I	98
Capitolul XVII Anii Regenței	104
Capitolul XVIII Actul restaurației	110
Capitolul XIX Peste partide	116
Capitolul XX Guvernul Iorga	122
Capitolul XXI Regele Carol al II-lea	128
Capitolul XXII Mihai – Mare Voievod de Alba Iulia	135
Capitolul XXIII Sublocotenentul Mihai de Alba Iulia	141
Capitolul XXIV A fost ziua de 6 septembrie 1940	147
Capitolul XXV Victorii și înfrângerii	151
Capitolul XXVI Liniștea dinaintea furtunii	158
Capitolul XXVII „O realitate absurdă”	163
Capitolul XXVIII O zi în fața istoriei	168
Capitolul XXIX Arestarea Antoneștilor	176
Capitolul XXX Noaptea cea mai lungă	179
Capitolul XXXI Perioada 23 august 1944-30 decembrie 1947	185

PREFAȚĂ

Printre instituțiile care au marcat de-a lungul secolelor viața noastră, a românilor, se numără și monarhia. Începuturile sale printre noi se pierd în negura veacurilor și sunt greu de precizat. După unii autori, principiul monarhic ar fi fost precedat de organizarea gentilică și de democrația militară. După alții, mileniul migrațiilor ar fi adus cu sine atâtea populații noi și foarte diferite (rasial, etnolingvistic, sub raport religios, militar și politic), încât devine imposibil să se mai poată preciza dacă la români monarhia a ajuns printr-o evoluție organică, treptată sau a fost impusă de nou-veniți într-un moment sau altul al istoriei. Faptul nu trebuie să îi inhibe totuși pe istoricii noștri, ci dimpotrivă, să le stimuleze vocația și cercetările, orice detaliu scos din uitare cu privire la prezența instituției monarhice la români putând fi semnificativ și merit să completeze cunoașterea trecutului acesteia. Nicolae Iorga socotea, pe bună dreptate, că „Statul este o formă târzie, foarte înaltă, foarte delicată, la care, în anumite condiții, ajunge un popor. Chiar și astăzi s-ar putea trăi, în unele împrejurări, fără forma aceasta de stat, care își găsește originea în amintirile clasice, în anumite forme de filosofie politică din timpurile noastre. Prin urmare, nu un stat, ci o lume românească trăia în mijlocul pădurilor, în satele acestea înconjurate de pădurile ocrotitoare, în care, de altminteri, se putea dezvolta o anumită viață, de un nivel care putea fi destul de ridicat”¹. Așa-zisele state feudale românești au fost, de fapt, niște formațiuni politice de

¹ N. Iorga, „Unirea Ardealului”, în *În luptă cu absurdul revizionism maghiar*, București, Ed. Globus, 1991, p. 216.

reunite sub o singură conducere în regat și urmând patriotic rațiunii de stat contrare alianțelor familiei princiare din care provenea, primul din șirul noilor dinaști a condus România către culmile sale interbelice, pe care nu a mai apucat să le vadă. El a trăit însă tragedia guvernării celui mai mic teritoriu românesc rămas necucerit în vremea celei dintâi conflagrații mondiale, ca și pe aceea a vecinătății celeilalte României, ajunse sub călcâiul ocupantului germano-austriac de care, altminteri, prin originea sa, ca și prin limba deprinsă în copilărie, ar fi fost plauzibil să se simtă atașat. Acolo trebuie căutată, dacă există, cu adevărat, undeva, „România Mică”, nu în versiunea primului stat modern unitar românesc, cel de după 1859, numit astfel, de destui români de ieri și de azi, doar dintr-o confuzie de termeni.

Autorul reconstituie, în capitole plastic concepute, principalele serii de evenimente și procese istorice care au implicat Coroana Regală după 1866 și până în finalul anului 1947. Mai puțin de o sută de ani de construcție istorică a statului de către dinastia adusă să lucreze în folosul unei națiuni latine din Răsăritul Europei... Lectura acestor pagini meritorii se dovedește un prilej de reflecție pe cont propriu și, pentru cititorii pasionați, o ocazie de a aprofunda lucrurile. Efigii de panteon și personalități controversate, oameni care și-au știut înfrânge și stăpâni patimile și inși care au cedat în fața acestora, în numele unui alt fel de idealitate, membrii dinastiei, ai Casei Regale, ai regalității românești din ultimul veac dinaintea dictaturii comuniste merită deplina atenție a cercetătorilor și a marelui public. Deși suntem încă departe de a înțelege toate nuanțele și aspectele unui trecut încă prea apropiat și insuficient dezvăluit, să acordăm credit și apreciere istoricului Valentin Hossu-Longin și semnificativei sale cărți.

Ovidiu PECICAN

Capitolul I

MONARHIA LA ROMÂNI

„Aducerea unei dinastii străine în România devenise o nevoie de neînălțurat. De la stingerea vechilor dinastii naționale ale Basarabilor și Mușatinilor, istoria noastră fusese un lung șir de tulburări interne, provocate de diferite partide boierești, care luptau pentru stăpânire. În domnia lui Cuza-Vodă se văzuse că un domn, cu oricât de mari însușiri, nu va putea avea destulă autoritate, dacă se va fi ridicat dintre ai noștri. Era nevoie de prestigiul unei vechi familii domnitoare străine, care să nu fi fost niciodată amestecată în luptele politice de la noi. Acest lucru îl văzuseră lămurit și divanurile ad-hoc din 1857, când cerură dinastie străină.”

P.P. Panaitescu, *Istoria românilor*, 1942

Nimic despre regi!

Am putea începe „lecția” noastră de istorie la Curtea de Argeș, Sarmizegetusa, Suceava, Alba Iulia, Adamclisi sau București, citind din Dio Cassius, din *Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie*, din scrierile generației lui Xenopol, Eminescu și Slavici (1860-1890), din cărțile lui Șincai, Iorga, C.C. Giurescu sau Gh.I. Brătianu, din documentele cancelarilor lui Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul sau Matei Basarab, până la scrisorile Domnului Unirii – Alexandru Ioan Cuza. Acesta din urmă,

înaintea plecării în exil, rostise: „Să dea Dumnezeu să-i meargă țării mai bine fără mine decât cu mine”...

De nimic nu le este mai teamă conducătorilor de azi decât de cuvântul MONARHIE. Se continuă politica struțului sau, cum a zis ardeleanul Ion, când a văzut girafa: „Apăi, așa ceva nici că există”. Legiuitorii care au lucrat atâta vreme la Proiectul Constituției, afirmând, sus și tare, că au luat ca bază Constituția României Mari din 1923, uită să pomenească... REGATUL. Nu discutăm acum oportunitatea unui referendum național, privind forma de guvernământ dorită de poporul român – regat sau republică – deoarece președintele, guvernul și majoritatea fedesenist-parlamentară nici nu vor să audă de „așa ceva”; se discută doar alternativa republică prezidențială – republică parlamentară, uitându-se voit faptul că abdicarea forțată a regelui Mihai, din 30 decembrie 1947, este nulă și neavenită, deoarece comunismul impus cu forța de către o putere străină nu a avut nicio legitimitate în România. Poporului român i s-a refuzat posibilitatea să se pronunțe, la vremea aceea, asupra legalității actelor la care nu lua parte. Acum, se întâmplă cam același lucru¹.

Culmea este că actualii diriguitori ar avea șanse să câștige partida, bazându-se fie și numai pe neștiința majorității populației. Să ne explicăm: în afara celor trecuți bine de 60 de ani, ceilalți muritori de rând nu știu decât că regii României „au supt sângele poporului”, că „au vândut țara străinilor” și că „n-au fost și nu sunt români”. Generații întregi de elevi și studenți, toate categoriile de „oameni ai muncii de la orașe și sate” au învățat – în școli, facultăți sau la învățământ politic – despre odioasa dictatură regală sau nu li s-a pomenit nimic despre creatorii României moderne, nici măcar când era vorba de Războiul de Independență și Războiul de Reîntregire a Neamului. Regalitatea

¹ Prima ediție a cărții a apărut în 1994. (n.r.)

era sinonimă cu camarila și imensele ei averi, în vreme ce republica și ideile republicane ar fi avut, în țara noastră, tradiții multisekulare... De la pseudoistoria lui Roller (din anii '50) până la manualele școlare ale „iepocii de aur”, monarhia română era trecută în fruntea listei „dușmanilor poporului”! De altfel, după 1948, toți am fost lipsiți de cunoașterea adevăratei istorii a neamului nostru și, în special, a perioadelor modernă și contemporană; prin îndobitocirea marxist-leninistă se urmărea nu numai îndobitocirea oamenilor prezentului (ai dictaturii comuniste), pentru a fi mai ușor manevrați, ci se sconta și că viitorimea poate fi ruptă de trecutul ei doritor de dreptate, de adevăr și de libertate și apărător al acestora.

Vom reface, din pagini de istorie, din mărturii și documente, drumul parcurs de monarhia constituțională între anii 1866 și 1947, călătorind prin tunelul timpului până în vremea regelui Burebista...

De la Roma la Iași

Într-o conferință rostită la Fundația Dalles, în 1934, savantul Nicolae Iorga ținea să precizeze, încă de la început: „A aduce în discuție monarhia, aceasta o poate face numai cineva cu desăvârșire ignorant, cineva lipsit de bun-simț, cu o ambiție bolnavă, sau cineva care călărește pe nori, dar aceste cavalcade nu au niciun fel de importanță. Amatori serioși de republică n-au fost în țara noastră niciodată, fiindcă republica nu este o formă pe care s-o poți alege în locul altei forme, discutând chestiunea în abstract. Republica nu este un lucru care se alcătuiește undeva, la o anumită dată, din cauza unui anume concurs de împrejurări”. Și s-a referit la situațiile cu totul speciale din SUA și Franța, la ideile, înfăptuirile și eșecurile revoluțiilor europene de la 1848; există republici impuse și monarhii de împrumut.

În ceea ce ne privește, el spunea: „La noi, din fericire, monarhia nu este așa; ea vine din cea mai îndepărtată amintire, din fondul tradițional cel mai adânc al poporului românesc. Ea nu vine nici măcar din marginile precise ale existenței unui popor românesc, ci este mai veche decât atât, venind de-a dreptul din Roma cea veche” și din lumea traco-geto-dacă; în timp, au dispărut multe forme de organizare, dar au rămas ideea și „noțiunile de drept, de orânduială, de lege, de dreptate”, pe care le-a moștenit și transmis monarhia. Voievozii, Domnii Țărilor Române au perpetuat această idee sfântă. Și nu-i de mirare că descoperirea unui mormânt princiar, cu ocazia săpăturilor arheologice de la Curtea de Argeș, îl determină pe marele istoric să afirme că-i vorba de Basarab I, întemeietorul principatului muntean: „A răsărit Băsărabă-Vodă acesta, îmbrăcat în mătasă de purpură, cu crinul angevin țesut în haine, purtând o cingătoare de aur foarte frumos desenată, cu o cetate pe vârful căreia se găsesc un senior apusean și o doamnă, cu inele de aur pe degete, și acoperit tot, pe mâini, pe corp, cu mărgăritare. Prin urmare, nu este un țaran, ci reprezentantul unei dinastii destul de vechi, al unei dinastii legate, de altminteri, cu cele mai vechi și mai însemnate dinastii din vecinătate” (Bulgaria, Serbia, Ungaria și Polonia). În veacurile următoare, domnii moldoveni și munteni au perpetuat instituția monarhiei, ale cărei măreție, frumusețe și mândrie constau din „aceeași legătură intimă cu poporul românesc până în adâncul său, care popor românesc este peste toate hotarele și mai ales peste toate hotarele de clasă”...

Exemplul cel mai elocvent îl reprezintă Ștefan cel Mare, „care este una dintre cele mai splendide figuri de cârmuitor ale unui popor. Se simt gândul și fapta lui în orice colțișor de Moldovă și în orice împrejurare, și întreaga românie a fost în legătură cu isprăvile sale. Iar isprăvile acestea sunt de o smerenie, de o supunere creștină față de voia lui Dumnezeu, de o lepădare

asa de desăvârșită de tot ce este slăbiciune omenească, încât în adevăr merită a fi pus în rândul sfinților”. Despre Matei Basarab avea să spună: „Monarhul muntean cel adevărat este bătrânul Matei, care îi cunoștea pe toți boierii săi, care a trăit în mijlocul lor, care era cel mai bine informat cu privire la toate cele ce se petreceau în țară, care mergea la război așa cum merge un bunic între fiii și nepoții săi, înconjurat de iubirea cea mai nestrămutată tocmai prin faptul acesta, că el îi avea pe toți în inima sa și pentru că fiecare avea în mintea sa ceva din gândirea lui totdeauna trează și totdeauna prevăzătoare”. Odată cu domniile fanariote, care se schimbau din an în an, ideea s-a subțiat și „vitalitatea țării a slăbit, în măsura în care se păreasa datina seculară și, în același timp, se rupea contactul dintre stăpânitor și acei care formau națiunea”.

Ideea a prins însă în inimile unor boieri luminați cu vreo trei decenii înainte de Revoluția pașoptistă, sub o formă care o să-i intrige astăzi pe mulți susținători ai republicii. Este vorba de un document, de pe la 1820, găsit în biblioteca Văcăreștilor, fiind atribuit lui Iancu Văcărescu, tânăr revoluționar care studiasse în Italia. Documentul este introdus de Nicolae Iorga în *Istoria Românilor*, vol. VIII, fiind considerat „un curios proiect de reforme” în care „se prevăd lucruri de o extraordinară îndrăzneală: Valahia și Moldavia să (se) împreune și să se facă amândouă un prințipat, care să-și adauge întreaga raia dunăreană și insulele locuite de români” (...). „În ceea ce privește ordinea internă, Domnul ar fi constituțional cu jurământ – monarhie mărginită –, dar ereditară, cu un prinț din Germania de Sus, ales pentru prima dată de Austria, Franța și Anglia, cu înlăturarea deci a Rusiei care, împreună cu Poarta, îl va instala. Va trebui să treacă la religia noii sale patrii; el și ai lui vor cunoaște, de acum înainte, de patria lor aceste provincii, se vor numi români și nu se vor mai strămuta din aceste locuri”.

Nu știm în ce măsură au devenit cunoscute aceste principii la vremea aceea, cert este însă faptul că, după Revoluția de la 1848, tot mai mulți fruntași politici din cele două țări române propuneau UNIREA și aducerea unui principe străin, care să asigure independența, fără de pretențiile Rusiei și Turciei. Astfel, Barbu Știrbey îi scria marelui vizir, în 1855, „că dorințele unanime ale valaho-moldovenilor cheamă unirea celor două principate sub un singur cap, chiar dacă acesta ar trebui luat în una dintre familiile princiare din străinătate, ceea ce ar cruța cu adevărat o țară ce a suferit atât de încercările alegerilor și pefacerilor”. Pe aceeași linie se înscriu și hotărârile Divanului ad-hoc din Moldova (7 octombrie 1857); la punctul 3 se specifică:

„Print străin cu moștenirea tronului, ales dintr-o dinastie domnitoare a Europei și ai cărui moștenitori să fie creșcuți în religia țării”.

În partea finală a cuvântării *Sensul tradițional al monarhiei*, Nicolae Iorga spunea: „S-a întâmplat însă într-un moment că împrejurările s-au schimbat și ne-am putut da un Domn din singură voia noastră, împotriva Europei, pe Cuza-Vodă. Cuza-Vodă de a doua zi a făcut să se simtă voința sa, până ce voința aceasta a fost tăiată, într-un anume moment, tocmai de oamenii care nu voiau să aibă o voință domnească în care să se întrupeze dorințele poporului întreg. Dar, în puțini ani, Domnul Unirii a contribuit să lege din nou ideea monarhică prin afecțiune de toate clasele societății românești, și moștenirea pe care a lăsat-o Cuza-Vodă lui Carol I nu este încă prețuită îndeajuns (...). Dinastia aceasta nouă a arătat, de la început, că dorește a cunoaște trecutul nostru, că vrea să se îndrepte după acest trecut”.

Capitolul II

PRINCIPELE CAROL

„Print străin cu moștenirea tronului, ales dintr-o dinastie domnitoare d-ale Europei și ai cărui moștenitori să fie creșcuți în religia țării”.

Divanul ad-hoc al Moldovei, Iași, 7 octombrie 1857.

„Print străin cu moștenirea tronului, ales dintr-o dinastie domnitoare d-ale Europei, ai cărui moștenitori născuți în țară am dori să fie creșcuți în religia țării”.

Divanul ad-hoc al Munteniei, București, 8 octombrie 1857.

„Pretenția poporului”

Cei mai luminați boieri din perioada post-pașoptistă vedeau în Unirea Țărilor Române unica soluție de a scăpa de suzeranitatea Porții Otomane și de sub influența nefastă a țarismului rus; cum o demonstrează evenimentele din Transilvania, nici pe Imperiul Austro-Ungar nu se putea pune bază. Drept care ochii tuturor se îndreptau spre Apusul Europei, de unde așteptau, la momentul oportun, sprijin și înțelegere. Totodată, se cristaliza ideea aducerii pe tronul țării a unui principe străin, prin care să se garanteze Unirea și care să fie deasupra intereselor de grup ale taberelor boierești rivale. Poate surprinde faptul că însuși

Grigore Alexandru Ghica, domnitorul Moldovei, împărtășea una dintre „cele mai mari, mai generale, mai naționale dorințe ale țării”, cum se exprimase Mihail Kogălniceanu, în ședința istorică a Divanului, din 7 octombrie 1857. Cu câteva luni înainte, mai exact la 30 mai, Ghica Vodă i se destăinuia ministrului de externe al Franței, Welevski, astfel:

„...Unindu-se Principatele, să se pună un prinț sau rege străin... Cu rușinea mea mărturisesc că, în timp de șapte ani, cât am guvernat Moldova, am făcut o mulțime de nedreptăți și de nelegiuiri; cugetul mă muștră, Dumnezeu să se îndure a mă ierta. Însă ce era să fac, când eram în înrudire și în amiciție cu toți boierii? Cum era să nu pun ministru pe vărul meu; logofăt mare pe cuscrușul meu; postelnic pe fiul meu; președintele Divanului pe cumnatul meu; ispravnici pe nepoți și pe amici, privilegatorii și polițai pe oamenii acestora?... De aceea dar, trebuie un prinț străin moștenitor al tronului un cap încoronat, care să stea în relații cu alte puteri europene, cu îndatorirea însă, după pretenția poporului, ca fiii sau moștenitorii săi să primească religiunea ortodoxă”.

Rețineți: ultimul domnitor moldovean vorbea despre pretenția poporului. Asta înseamnă că ideea monarhiei trecuse de mult pragul cancelariilor și al conacelor boierești, ieșise în stradă, cum se spune, reînviind în sufletul oamenilor simpli imaginea familiilor voievodale, care i-au dat, în timpuri vechi, pe Cel Mare, Cel Bun, Cel Viteaz, Cel Bătrân, Cel Frumos, uitând relativ repede veacul domniilor fanariote ce înrobeau țara turcilor...

Partida unionistă câștigă teren cu fiecare zi, de-o parte și de alta a Milcovului. La 5 ianuarie 1859, este ales domn al Moldovei Alexandru Ioan Cuza, care fusese până atunci comandantul armatei: „Patriot și cu idei largi, liberale, nu era însă un radical,

cu idei extremiste” (Constantin C. Giurescu). La 24 ianuarie 1859, Adunarea Electivă a Țării Românești votează, în unanimitate, pe Cuza ca domn. Unirea odată înfăptuită, se părea că „destinul românilor a încăput pe mâini providențiale” (Stelian Neagoe). Domnul Unirii, cu incontestabilele lui merite, a trecut imediat la reformarea întregii societăți a celor aproape cinci milioane de locuitori ai României. Dar, după euforia generală a primelor succese politice, încep să apară tot mai multe disensiuni între domn și partide, cu deosebire în privința „Reformei legii electorale”, a „Legii rurale” și a „Secularizării averilor mănăstirești”. Guvernele se succed cu rezezițiune – Barbu Catargiu, Nicolae Kretzulescu, Mihail Kogălniceanu – iar stabilitatea noilor instituții este din ce în ce mai precară. Nemulțumirile conservatorilor, ca și ale liberalilor, l-au determinat pe Cuza să procedeze la o lovitură de stat (Revoluțiunea pașnică din 2 mai 1864), în numele așa-numitului „absolutism luminat”. Următorii doi ani de domnie au însemnat readucerea în discuție a punctului 3 din „dorințele” Divanurilor ad-hoc (1857), mai ales că, în iarna 1865-1866, Vodă comite câteva „erori politice” și „greșeli omețești”, care pun sub semnul întrebării chiar existența Unirii. Colaboratori apropiați, ca și adversari declarați, îi reproșează inconsecvențele, câștigând de partea lor și comandanții de armată; în noaptea de 11 februarie 1866, „complotiștii” îl determină să semneze actul de abdicare.

Se instituie o locotenență domnească, având misiunea de a aduce în țară...

„Prinț străin cu moștenirea tronului”

Frunțașii țării se opriră asupra contelui Filip de Mandra, fratele regelui Belgiei. Acesta însă, la sfatul împăratului Napoleon al III-lea, rudă de-a sa, n-a primit tronul României mai ales din

cauza rivalităților manifeste ale puternicilor vecini ai țărișoarei de la porțile Orientului...

După îndelungi consultări, propunerea i-a fost adresată principelui german Carol de Hohenzollern-Sigmaringen, tânăr ofițer în armata Prusiei, al doilea fiu al lui Carol-Anton, descendent dintr-o veche familie domnitoare stabilită în sudul Germaniei. Plecând să se întâlnească, la Düsseldorf, cu viitorul domn al țării, Ion Brătianu își va fi rememorat obârșia acestuia, adusă în discuție de istoricul Mihail Kogălniceanu, ca argument al trăinicieii alegerii făcute. În stufosul arbore genealogic, întâiul pomenit este Burkhard de Zolorin (sec. al XI-lea), din care, după trei generații, apare contele Frederic de Zollern, burggraf de Nürnberg (mort în 1201). Acesta a avut doi fii, care au creat două ramuri distincte: cea franconă (Hohenzollern), descendentă lui Wilhelm I, împăratul Germaniei (1871-1888), și ramura suabă (Hohenzollern-Sigmaringen), din rândul căreia se amintește de contele Carol, căsătorit în 1537 cu Anna de Baden, descendentă din familia lui Basarab I, întemeietorul Țării Românești. După alte nouă generații, avea să se nască prințul Carol-Anton (1811-1885); acesta, căsătorindu-se cu ducesa Josefine de Baden (1813-1900), a avut șase copii: primul a fost prințul Leopold (1835-1905), care, prin căsătoria cu principesa Antonia (1845-1913), fiica reginei Maria a II-a de Gloria a Portugaliei (descendentă din Ștefan cel Mare al Moldovei!), va da României pe regele Ferdinand I (1865-1927)...

Principele Carol, în vârstă de 27 de ani, acceptă propunerea făcută. Sunt de acord cu această alegere și monarhii Angliei, Italiei și Franței. Austria, fiind în pragul războiului cu Prusia, nu vedea cu ochi buni un Hohenzollern pe tronul Principatelor Unite. În țară, imediat se organizează un plebiscit (8 aprilie); poporul urma să se pronunțe pentru sau contra venirii noului domn. Rezultatul a fost peste așteptări: 685 969 de voturi pentru și numai 224 împotriva! Acum rămânea partea cea mai dificilă:

aducerea principelui – printre liniile „dușmane” austriece. Iată cum descrie acest episod inedit istoricul P.P. Panaitescu:

„De aceea, principele Carol trebuie să treacă prin Austria în ascuns. Luându-și rămas bun de la regele Prusiei Wilhelm I, acesta îi arată neplăcerea lui ca un Hohenzollern să devină vasalul sultanului, dar Carol îi răspunde că are de gând să se scuture cât de curând de suzeranitatea turcească și în chipul cel mai demn. Călătoria prin Austria o făcu sub un nume schimbat și purtând ochelari negri, ca să nu fie recunoscut. Călătoria în tren la clasa a II-a, însoțit de un singur secretar; la Baziaș, în Banat, principele Carol fu întâmpinat de Ion Brătianu, care călătorea și el cu nume schimbat, și se îmbarcă cu toții pe un vapor pe Dunăre. Abia la debarcarea la Turnu Severin, când principele fu întâmpinat cu entuziasm de populație și de garnizoană, comandantul vasului austriac își dădu seama, prea târziu, pe cine dusesse pe corabia lui. De la Turnu Severin până la București, principele Carol călători cu căruța poștei cu opt cai, îndemnați de surugii, și, la 10 Mai 1866 (pe stil vechi), își făcu intrarea în București.

În aceeași zi, avu loc depunerea jurământului, când principele Carol pronunță cuvintele: «Din clipa în care am călcat pe teritoriul României, am devenit român», cuvinte care fură îndreptățite cu prisosință în toată domnia lui”. (*Istoria Românilor*, 1942).

Deoarece aproape o jumătate de veac istoriografia comunistă a falsificat sau trecut sub tăcere adevărul despre domnia lui Carol I, cea mai lungă din istoria noastră (48 de ani, cu unul mai mult decât al patriarhului neamului românesc, Ștefan cel Mare și Sfânt), vom avea acum ocazia să detaliem cele mai importante etape și momente ale vieții întemeietorului României moderne și, totodată, ale creatorului monarhiei noastre constituționale.

În primul rând, este demnă de reținut scurta cuvântare a tânărului principe, imediat după depunerea jurământului de credință, în care a spus: „Vă aduc o inimă leală, intenții curate,

o voință hotărâtă de a face binele, un devotament neprecupețit pentru noua mea patrie și acel respect neclintit al legilor, pe care îl am de la strămoșii mei. Cetățean astăzi, mâine, dacă va trebui, soldat, voi împărți cu voi soarta cea bună, ca și cea rea”. Această declarație solemnă avea să-i marcheze întreaga existență, nelipsită de griji, necazuri și opreliști. În acele zile de început, tatăl său îi scria: „Nu trebuie uitat niciodată că lucrezi în vederea viitorului, oricât de grea ar fi situațiunea prezentă”... Într-adevăr, prințul și apoi regele României a trecut prin mari greutăți, dar a avut și mari înfăptuiri. Dacă Bismarck îl sfătuisese să nu accepte tronul, considerând că-i o aventură să porți coroana unui stat lipsit de viitor, mai târziu, văzându-i împlinirile, a recunoscut netemeinicia părerilor sale pripite...

Născut și crescut în respectul legilor, întâia preocupare a principelui a fost întocmirea unei noi Constituții, socotind că statutul lui Cuza, din 1864, era prea absolutist. Alege modelul belgian și-l propune Adunării Constituante, care îmbină principiile modern-europene cu cele tradițional-românești, ale pământului, oferind o Constituție de tip liberal-democratică, votată la 11 iulie 1866, la două luni de la venirea sa în România! Prin ea se asigurau libertatea individuală, egalitatea tuturor cetățenilor în fața legilor și se stabilea că țara este a poporului întreg. Legile erau alcătuite de către Cameră și Senat, rămânând Domnului să le promulge sau să-și exercite dreptul de veto. Această Constituție instituie domnia ereditară; cu modificări în anii 1879, 1884 și 1916, avea să rămână în vigoare până în 1923, când s-a votat Constituția României Mari.

Iată, în finalul acestui episod, creionat portretul făcut domnitorului de către medicul Curtii, dr. I. Mamulea: profil de medalie, foarte frumos, ochii albaștri cu ușoare sclipiri verzui, vioi și mobili, din care izvorau priviri scânteietoare, cap de vultur așezat pe un trup bine făcut în finețea sa; se înțelege ușor prestigiul care însoțea și farmecul pe care-l emana personalitatea sa excepțională...

Capitolul III

„CE FACE VODĂ”

Sase foști demnitari și douăzeci de beizadele

Ostaș, în venele căruia curgea sângele unui lung șir de militari și capete încoronate, principele Carol și-a pus, dintr-un început, chestiunea independenței țării. Plecând să-și ia în primire tronul, locotenentul în vârstă de 27 de ani îi cere sfatul marelui cancelar Bismarck; acesta nu-i aprobă hotărârea, chiar și numai pentru faptul că un ofițer prusac nu poate accepta să se supună Porții Otomane. Stăpân pe sine, tânărul prinț îi declară că „deocamdată voi suporta suveranitatea turcilor, dar în cel mai scurt timp voi cuceri independența cu armele”.

A trebuit să treacă mai mult de un deceniu pentru ca această hotărâre să se îplinească; o perioadă, ce a fost considerată „un adevărat calvar” pentru principele României. Cu toate că intrase în vigoare noua Constituție a țării (votată la 11 iulie 1866), prin care se stabilea că suveranul este un arbitru deasupra partidelor și a evenimentelor și că guvernul are autonomie în acțiunile sale, situația internă era critică. Stabilitatea politică a statului lăsa mult de dorit: în cinci ani s-au schimbat zece guverne și s-au făcut **treizeci** de remanieri! Jocul politicianilor, precum și anarhia din